

ЮВІЛЕЇ

БОТАНІК, ГЕНЕТИК, СЕЛЕКЦІОНЕР, ВІДДАНИЙ СПРАВІ НАУКОВЕЦЬ ТА ПЕДАГОГ (до 70-річчя В.В. Буйдіна)

25 жовтня 2017 р. виповнилося 70 років від Дня народження Валерія Васильовича Буйдіна – вченого-ботаніка, генетика, селекціонера.

Валерій Васильович Буйдін народився 25 жовтня 1947 р. в м. Козова Тернопільської області у сім'ї військового. У 1948 р. сім'я переїхала на Полтавщину – спочатку до с. Великі Кринки, а згодом до с. Манжелії Глобинського району.

Із 1954 по 1965 роки В.В. Буйдін навчався у Манжеліївській середній школі, яку закінчив із золотою медаллю. У 1965 р. вступив на природничий факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В.Г. Короленка на спеціальність «Хімія і біологія». Під час навчання в інституті зацікавився генетикою, активно займався науковою роботою під керівництвом доцента кафедри ботаніки, кандидата сільськогосподарських наук Дмитра Михайловича Щербини.

Із 1970 по 1975 рр. В.В. Буйдін пройшов навчання в аспірантурі Інституту молекулярної біології і генетики та службу в рядах Радянської Армії (1971–1972 рр).

1975 р. Валерій Васильович повертається до Полтавського державного педагогічного інституту на посаду асистента кафедри ботаніки. З 1977 р. він старший викладач кафедри. У 1982 р. Валерій Васильович захищає дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата біологічних наук з теми: «Порівняльне вивчення особливостей дії деяких поліплоїдогенних речовин» і отримує ступінь кандидата біологічних наук, звання доцента, а пізніше – очолює кафедру ботаніки Полтавського державного педагогічного інституту імені В.Г. Короленка. Понад 40 років життя далі присвячене одному вузу, одній кафедрі.

Це все біографічні дані. А за ними – життя особистості і ті добрі справи, які залишаються у спогадах вдячних учнів назавжди.

З чого починається характеристика викладача? З його знань, майстерності, вміння передати їх студентам. Але ми, ламаючи ці традиції, розпочнемо з тієї риси, яка вирізняє Валерія Васильовича понад усе. Це вміння захопити студента науковою роботою, зорієнтувати в сучасних проблемах біологічної науки, вдало підібрати відповідний ботанічний об'єкт. Так було і в нас: мохи і лишайники – це ті організми, які стали об'єктами наших досліджень під час підготовки двох кандидатських та докторської дисертації. Що вирізняє Валерія Васильовича як наукового керівника? Адже саме від наукового керівника часто залежить дуже багато, перш за все – вміння ввести студента в науку. Наш науковий керівник має високу наукову ерудицію, уміє вдало зацікавити об'єктом досліджень, а ще характеризується високою прискіпливістю та вимогливістю до результатів досліджень. Перші наукові статті теж написані або в співавторстві, або з його допомогою. І вже потім, працюючи на науковій ниві, ми неодноразово зверталися до нього за порадами, а його скрупульозність до результатів досліджень пронесли через усе життя.

В.В. Буйдін – вимогливий, знаючий викладач. Незважаючи на те, що за спеціальністю він генетик, всі предмети, які викладав (генетику, цитологію, ботаніку, географію рослин, дослідницьку роботу в школі) знав досконало, не прощав лінощі та недбальство. І тому складати йому іспити та заліки було нелегко, але знання залишалися на все життя.

Із введенням магістратури Валерій Васильович опанував нові навчальні курси – молекулярну біологію та біотехнологію.

Попри свою наукову спеціалізацію з генетики, Валерій Васильович тривалий час вивчав флору Полтавщини, рідкісні та зникаючі види, є одним із співавторів науково-популярних наукових видань «Щоб цвіли горицвіти» (1992) та «Збережи, де стоїш, де живеш» (1998).

Особливу увагу В.В. Буйдін приділяв популяризації знань про декоративні гарноквітуючі рослини, вирощуванням яких займається багато років. Але і тут є улюблена культура – хризантема дрібноквіткова, гібридизацією якої займається разом із вченими Національного ботанічного саду НАН України імені М.М. Гришка. Ним передано в сортовивчення низку цінних гібридів цієї культури.

Починаючи з 2000 р. В.В. Буйдін разом із вченими Полтавської державної аграрної академії працює над темою: «Біологізація захисту декоративних рослин від хвороб і шкідників засобами рослинного походження».

Є ще одна важлива і шанована сторінка в житті Валерія Васильовича Буйдіна – біостаніонар Лучки. Адже понад 25 років він був беззмінним керівником табору, організовував разом із іншими викладачами та лаборантами польову практику, проводив екскурсії у природу, налагоджував побут, всі 24 години на добу відповідав за життя студентів. А ще будував будиночки, їдальню, більярдну. І скрізь працював віддано, з ентузіазмом. Але й тут знаходив час для науки. Адже в тиху годину після обіду ми працювали за бінокляром, визначаючи молочаї, жовтеці, смілки, гвоздики, зірочки. І, мабуть, звідти залишилася на все життя важлива риса ботаніка – не проходити повз незнайомого виду рослини.

Налагодження дисципліни, побуту студента, організація як практики, так і роботи в радгоспі – все це Лучки. Не одне покоління студентів згадує нічні чергування, чергування на кухні, «наряди» поза чергою, які роздавав Валерій Васильович у випадку порушення дисципліни... На чергових зустрічах випускників (35, 30, 25, 20 років)

найбільше спогадів про Лучки. Це була школа життя, а вчителями в ній були сивочолий декан Андрій Потапович Каришин та молодий і завзятий Валерій Васильович Буйдін, а ще – всі викладачі і лаборанти, які були поруч.

Не повною буде розповідь про особистість, якщо не згадаємо про її власне життя поза роботою, наукою. І тут доля не обійшла Валерія Васильовича. Він займається спортом, захоплюється філателією, а ще приділяє свій вільний час вирощуванню квітів. І хоча його давня мрія створити у Полтаві клуб квітників поки що повністю не реалізована, зате вже на багатьох клумбах міста, Полтавської області, а то й України бувають вирощені ним квіти. Він дарує насіння, цибулини, бульби на курсах учителів, знайомим і незнайомим. А кафедра пам'ятає ті ранньовесняні виставки тюльпанів, гіацинтів, нарцисів, пізніше – квітів веселки ірисів, чи як їх називають, півників. А барви осінніх виставок хіба забудеш: айстри, хризантеми! Все це справа рук Валерія Васильовича та його сім'ї. Адже поруч дружина – Катерина Іванівна та сини – Олег і Юрій, які також успадкували батьківське захоплення. Син Юрій обрав їх своєю професією і нині працює на посаді завідувача відділу у Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка.

Отож сьогодні, у дні Вашого ювілею, доземно вклоняємося із глибокою вдячністю Вам, наш Учителю, зичимо міцного здоров'я, творчої наснаги, успіхів. І ще бажаємо, щоб у сучасних студентів на їх життєвому шляху зустрічалися такі ж викладачі та наукові керівники, яким стали для нас Ви.

С.В. Гапон, О.М. Байрак